

עין משפט ונר מצוה

פו א מיי פ"ד מהלכות שחיטה הלכה (ד) [ה] סמג עשין סג טו"ע י"ד סימן א סעיף ה:

פח ב ג ד מיי פ"ב שם הלכה יא [יג] סמג שם טו"ע י"ד סימן ג: **פ**ח ה מיי פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה י:

צ ו מיי פ"ב מהלכות כלים הלכה א:

שיטה מקובצת

[א] תביעי ליה נמי אפי' יש עם המחשבה מעשה:
[ב] בעדיין והוציאו האוכל דרך הנקב:
[ג] טפי דעבדי לשמה כשמבכין לכתוב:
[ד] כדאמרי' בובתי' בס"פ בי"ש חטאת לשם חולין כטרה:
[ה] דהעלוס חשי' אינו מועיל אפילו עם דבור כדקתני:
[ו] כדי שיצא לצד השני אלא שיותר.
י"ב ינא' כדי שיצא מצד אחר:

רבינו גרשום

לשום נבלות באשפה אלא פשיטא באשפה שבבית יש מחלוקת שזה אוסר וזה מחיר: קשיא דרבי אוריב' (ר' חתם) ודמתחלה אמר' נראין דביר' ר' יהודה דאוסר באשפה שבבית (וחכא) [ורא"ח כ"ב] אמר נראין דביר' ר' חנינא דמתיר באשפה כלומר דהכא מטה והכא מטה כלומר מכו לחטות הכי קאמר נראין דביר' ר' יהודה דאסר (אפי') לח' יחנינא בנו של רבין יוסי הגלילי באשפה שבשוק וכו': שמוא יקלקלו דמשמע להבא. זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחילה כלומר חבר שאוכל חולין בטהרה אין מוסר להן: וכולן ששחטו מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה. כלומר חשי' ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה אפי"פ שאין מתכווין לשום שחיטה: ר' נתן כו'. (כלומר) שהלכה ובאה בדרכה. כלומר שנתכוון לערוץ הסכין בכותל ולא נעצה ותתלגלה לאחריה ועשתה הולכה והבאה כדרכה: קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה כלומר כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ועשוי חיטש קטן לעשות כלי מחתוכה של עץ יורד לידי טומאה במחשבתו אי לא ותיבעי לך מעשה כלומר אם עשה קטן כלי אחד אם מקבל טומאה ולא לא ידגדול לא מביעא לך משום דלא צריך אלא דקטן קא מביעא לך.

יב:

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה. תימה דמשמע הכא דחרש שוטה וקטן לאו בני כוונה נינהו אפילו אחרים עומדים על

גבן ובסוף פ"ב דגיטין (דף כב:) תנן הכל כשרים לכתוב את הגט אפי' חרש שוטה וקטן ופריך בגמרא והלא לאו בני דעה נינהו ומשני שגדול עומד ע"ג אלמא בני כוונה לשמה נינהו כשגדול עומד ע"ג וי"ל (ג) כגדול עומד ע"ג היינו שמלמדין אותם ומוהירין אותם לעשות לשמה אבל הכא אחרים רואים אותם צעלמא קאמר אע"ג דכריש פירקין (לעיל דף ג.) קרי לאחרים רואין אותו גדול עומד על גביו וא"ת דכפ' מנזות חליטה (יבמות קד:) אמר החרש שנחלץ והחששת שחללה והחוללת מן הקטן חליטתה פסולה ומפרש החס חרש וחרשת משום דלאו בני קרייה נינהו וקטן משום דלאש כמיז צפרשה והשתא מיפוק ליה דבעינן כוונה כדאמרין החס (דף קו.) דחליטה פסולה עד שיכוונו שניהם וי"ל דחליטה צבית דין הוה כגדול עומד על גביו שמוהירין אותו לעשות לשמה ומיהו קשה מדמניא בתוספתא' דשוטה לאו צר חליטה הוא ואי חשיצי צ"ד כמו גדול עומד על גביו אפילו שוטה נמי כמו גבי גט וי"ל דלגבי גט מהני דבגט מוכחא מילתא טפי דעביד לשמה כשמניינין לכתוב שמו ושמה ושם עירו ושם עירה הלכך אפילו בשוטה מהני כשגדול עומד על גביו:)
דמין חבריא. שם מקום כדאמרין צבראשית צבה ו' אינמי חבריא מבקר גיטא הוה: **ורק סבין לנועצה בבותר.** הא חשיב מתכוין לחתיכה כדמוכח לקמן בפ"ב (דף לא.) גבי נפלה סכין ושחטה ונקט לרבותא דרבנן דאע"ג דמתכוין לחתיכה פסלי עד שיתכוין לחתיכת סימנין אבל רבי נתן מכשיר אפילו לא מתכוין לחתיכה כגון הפיל את הסכין ושחט כדמוכח לקמן בפ"ב (סג):

קמן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה. פירש בקונטרס כגון שחיתת קדשים דיליף צרים וצחים (דף ג.) דבעיא לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי הוי כוונה או לאו וא"ת הא התם משמע דסתמא נמי כשר משום דצחים סתמא לשמן קיימי ואינו פוסל עד שיכוין שלא לשמן ויש לומר דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להבין שהם קדשים וסבר שהם חולין והוה ליה מתעסק ופסול כדאמרין צוצחים בסוף פרק יז(י) (דף מו) צ"ש (א) אומרים) לשם חולין כשרה משום חולין פסולה ואפילו אומר הקטן יודע אני שהם קדשים ולשמן אני מתכוין מעביא לו אם כוונתו כוונה ודילמא לא מהניא אם אין מעשיו מוכיחין:

ותיבעי ליה מעשה. כל הסוגיא פירש בקונטרס דמעשה עם הדבור חשיב מעשה ומחשבה גרידא היינו דצור בלא מעשה ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו מעשה בלא דיבור ואין לשון הש"ס משמע כדצריז דיש להם מעשה משמע גרידא אף ע"פ שלא אמרו כלום דלח"ל שתלוי בצמירה כמו צמעשה א"כ כי היכי דקתני יש להם מעשה דהיינו מעשה עם המחשבה ואין להן למימרא דהיינו מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיציעא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה כו' וה"ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום סתם ולא פירשו למוד צהם עפר ולכך מאזינס ומיהו לפי המסקנא דצעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו' ועוד הא דקתני העלוס חרש שוטה וקטן אע"פ שנתכוונו לכך אינן צבי יותן והלא יש מעשה דצור ובקונטרס דחק לפרש אע"פ שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו צשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלוס סתם ולא פירשו מפני הכנימה ליהוי צבי יותן לר' יוחנן דאמר מחשבה ניכרת מתוך מעשה מועלת דהיינו מעשה בלא צבור ומיהו שמוא אותו מעשה גרע יותר מדאי דשמוא מפני הכנימה העלוס ועוד קשה מדקאמר או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה משמע דאי לאו משום דאית לן למיתלי צהכי לא הוה קא מיציעא לן אע"פ שהוא מעשה בלא דיבור וגרסה לפרש דאמירתו לא מועלת ולא מורדת אלא מעשה גמור כגון ההיא דאלון ורמון דפשיטא דהם חוקקים לצורך בית קיבור ולמוד עפר ולכך מאזינס דנקט אורחא דמילתא נקט וה"ה לשום צורך אחר וכיון דאין חוקקים אלא כדי לקבל חשיב מעשה גמור אע"פ שלא פירש ומעשה גרוע כמו

ההיא דהעלוס חרש שוטה וקטן אינו מועיל סדצור כדקתני אע"פ שנתכוונו לכך אינס צבי יותן אבל מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו שמוכיח קלמ כגון עולה דקיימא צדרוס ואחייא צצפון ושחטה קמיציעא ליה אי חשיב מעשה שכן נראה יותר שלכך נתכוין ומהני אע"פ שלא פירש או דילמא לאו מעשה גמור הוא שאני יכול לתלות משום דמקום הוא דלא איתרמי ליה ואפילו פירש לא מהני כי ההיא דהעלוס ופשיט מההיא דקא"ר יוחנן אם היפך צהן אחר רב הונא צתפוש צהן בטל ושמוא האי תפוש צהן בטל היינו היפך צהן דקא"ר יוחנן הכא אי נמי כשהטל יורד מעלה אותן וכשהטל פוסק מורידן וצירושלמי גבי חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתם תרומה חרש

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

הכי קאמר. האי נראין דקאמר לא כצרא דידיה הוא דאשמעינן ולא רואה אני קאמר אלא פלוגתייהו קמ"ל צמאי פליגי והכי קאמר נראין דצרי ר' יהודה האוסר אפילו לר' חנינא כשמלאן צאשפה צשצוק דמודי רבי חנינא דאסרי ודצרי רבי חנינא כו' כלומר שאף רבי חנינא המתיר אינו אלא כשמלאן צאשפה צשצית וצה

חולקין אבל צאשפה צשצוק מודה רבי חנינא וממילא שמעינן מדאוקי פלוגתייהו צאשפה צשצית מכלל צשצית שרו: **שמוא קלקלו לא קפני ואע"ג** דצדיעצד קמיירי דקתני ושחיתתן כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן: **אלא שמוא יקלקלו.** דמשמע דמועדים הם לקלקל: **ואם אומרם אין מוסרין להם חולין.** כלומר אפי' חולין לכתחלה ואפילו אחרים עומדים על גבן: **מאן סנא דלא צעינן כוונה לשחיטה.** דהא חרש שוטה וקטן לחתיכה צעלמא מכווני ואין להם דעת להתכוין לשחיטה וקתני וכולן ששחטו וכו' דקאי נמי אחרש שוטה וקטן. והא דפרצינן דריש פירקין (דף צ:) אי נימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מצעי ליה הכי פריצינן אי נימא אחרש שוטה וקטן לחודיה קאי עלה קאי מייניה קא סליק ואם שחטו מיצעי ליה: **דמן חבריא.** (א) בני הישיבה: **דדרכה.** כהוגן: **הוא סני לה.** דאשכח מתניתא וגרסה: **והוא אמר לה הלכה כרבי נתן.** הוא אמר לה מדעתו שהלכה כרבי נתן: **והא צעינן מוליד ומציא.** כרתת צפרק שני (לקמן ב:) **שהלכה וצאה דדרכה.** שחתכה בהליכתו והסתה כותל וחזר וחתכה. והוא הדין נמי דמאי לתרזי צכדין שיש צו חוץ לזוחר

כמלא צואר דסגי ליה בהליכתו לחודא דלקמן (דף ב:) אלא בכל דהו מהדר לאזוקמי אפילו צאחמל: **קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה.** כגון שחיתת קדשים דצעי כוונה דילפינן צשמעתא קמיימא דצוצחים (דף ג.) ושחט קטן עולה לשמה מי הויא כוונה או לא: **אמר ליה רבי אמי.** לר' חייא צר אצא ותצעי ליה מעשה אי לא שמיע לר' יוחנן הך מתניתין דלקמן האלון והרמון דתנן צה דיש להן מעשה צצעי ליה נמי אפילו איזאם יש מחשבה עם מעשה המוכיח עליה שכן הוא כגון דקיימא עולה צדרוס ואמר הריני מציא לצפון לשחטה לעולה שאינה כשרה צדרוס צצעי ליה נמי אי משוי להאי מעשה כוונה או לא: **מ"ש מעשה.** דפשיטא ליה משום דשמייע ליה הא דתנן צהאלון והרמון דיש להם מעשה: **מחשבה נמי לא צבעי ליה.** ומיפשוט לה מההיא משנה גופה דתנן צה אין להם מחשבה: **האלון.** פרי הוא שקורין גלאני"ץ: **שחקקום.** נקצו נקצ קטן צצדיהן והזיזאו האוכל מתוךם הנקצ: **למוד צהם עפר.** דרך שהמיעוקות עושין לשחוק: **טמאין.** מקצלין טומאה: **שיש להם מעשה.** כגון זה שמעשיהן מוכיחין דלשם כלי נתכוונו וגם הם אומרים כן ויש כאן מעשה ומחשבה המורידים אותו לתורת כלי:

ואין כהי' דקתני יש להם מעשה דהיינו מעשה עם המחשבה ואין להן למימרא דהיינו מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיציעא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה כו' וה"ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום סתם ולא פירשו למוד צהם עפר ולכך מאזינס ומיהו לפי המסקנא דצעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו' ועוד הא דקתני העלוס חרש שוטה וקטן אע"פ שנתכוונו לכך אינן צבי יותן והלא יש מעשה דצור ובקונטרס דחק לפרש אע"פ שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו צשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלוס סתם ולא פירשו מפני הכנימה וזכיר שז"א לצד השני אלא שיותר ראוי לתלות מפני הטל כיון דלאחר שירד הטל מזד אחד מהפך לצד אחר אבל העלאת קטן סתם לא הוי צבי יותן ואפילו העלאת גדול סתם שמוא לא היתה מועלת ואין לדקדק מפני הכנימה אינן צבי יותן הא סתמא הרי הוא צבי יותן דאדרבה דייק מסיפא דקתני אם נתכוונו לכך הרי הם צבי יותן הא סתמא אינן צבי יותן ומיהו אם צשעת הטל העלוס המיעוקות משמע צירושלמי שהן צבי יותן דצריש מסכת תרומות מיייתי הך משנה ומפרש ואזרו מעשה שלהן אמר רב הונא צתפוש צהן בטל ושמוא האי תפוש צהן בטל היינו היפך צהן דקא"ר יוחנן הכא אי נמי כשהטל יורד מעלה אותן וכשהטל פוסק מורידן וצירושלמי גבי חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתם תרומה

חרש

מסורת חש"ס

[א] [עין חוס' העיל ב. ד"ה שמוא] (ב) לקמן לא. [ג] כלים פ"ז מט"ו, (ד) פ"א דיבמות [ה"טן], (ה) [ועין חוס' גיטין כב: ד"ה והא חוס' יבמות קד: ד"ה והא אמרי'] (ו) [סוף פרשה יג אבימין מן חבריא מבקר וכו'] (ז) [ג"ל צ"ש דף מו:].

הגהות חב"ח

[א] רש"י ד"ה דמן חבריא צבי. י"ב ע"ל דף ל"א:
[ב] תוס' ד"ה מאן וכו' וי"ל דגדול:
[ג] ד"ה קטן וכו' צסוף פ' צ"ש לשם חולין כ"ל ומיתא אומרים נמחק:

לעני רש"י

גלאני"ץ [גלג"ט]. בלוט.

מוסף רש"י

אלא שמוא יקלקלו. לשון עתיד, לאשמעינן שאין מוסרין להן חולין לכתחילה ואפילו אחרים רואין אותם דמועדים הן לקלקל תמיד (יעזר ב.). ועיירא דמן חבריא. צעיר השיבה, ולי נראה דאשעא' ועירא היה נקרא דמן חבריא, שמצני השיבה (קטן לא.). הווא תני לה. שנה המשנה מרבו. והווא אמרו לה. מדעתו שהלכה כר' נתן (שם).